

УДК: 94(477)"1901/1937"

Турчина Л. В.¹, Ковальов І. Є.²

¹ канд. іст. наук, доц. НУ "Запорізька політехніка"

² студ. гр. РТ-819 НУ "Запорізька політехніка"

ВАЛЕРІАН ПІДМОГИЛЬНИЙ: УКРАЇНСЬКИЙ "УНІВЕРСИТЕТ НА ДОМУ"

Доба Розстріляного відродження – це водночас прекрасний та дуже темний період нашої історії. Це період, в який було створено геніальні твори різних видів мистецтва, й, одночасно, доба жорстокої несправедливості та сталінських репресій. Час, коли будь який митець зміг би стати видатним, але вже посмертно. І серед таких видатних постатей був і прозаїк Валер'ян Підмогильний. Валер'ян Петрович Підмогильний народився 2 лютого 1901 р. у селі Писарівка, що знаходиться у Синельниківському районі Дніпропетровської області. Його батьками були звичайні бідні селяни, які хотіли дати своїй дитині якісну освіту, що у подальшому дуже сильно відіграє роль в його житті. Освіта Валер'яна почалась зі звичайної церковно-приходської школи, а вже у 1910 р. він вступив до 1-го Катеринославського реального училища, яке відрізнялось від гімназій тим, що більша увага приділялась вивченню точних наук. Але це не завадило хлопцю вивчати російську, німецьку та французьку мови та закінчити училище з відзнакою. Після цього він вступив до Катеринославського університету, де навчався на математичному, а пізніше юридичному факультетах, але через дуже складне матеріальне становище навчався з перервами, і так жоден з факультетів не закінчив. Свою літературну діяльність В. Підмогильний почав ще з училища, застосовуючи псевдонім "Лорд Лістер" в училищному журналі. В університеті його діяльність переривалась вчителюванням, працею у видавництвах, перекладами творів з французької. 1920-1921 рр. В. Підмогильний вчителював у Павлограді. У цей період на його життя дуже вплинув Петро Єфремов, засновник літературно-наукового місячника "Січ". Разом з ним, на В. Підмогильного чималий вплив справили історик Д. Яворницький та М. Коцюбинський, його духовний наставник.

1921 р. видався для письменника дуже яскравим: цього року він перебирається до Києва, але через лютий голод 1921-23 рр., залишає місто й починає викладати українську мову та політосвіту у Ворзельській школі (сmt Ворзель, Київська область). Одружується з донькою місцевого священика, актрисою Театру юного глядача, Катрею Червинською. І вже разом з нею знову перебирається до Києва.